

Ten geleide

Voor u ligt de gezamenlijke - interbestuurlijke - Roadmap invoering Omgevingswet: Route 2022.

- De roadmap is opgesteld door alle bij de invoering van de Omgevingswet betrokken partijen: Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Interprovinciaal Overleg (IPO), Unie van Waterschappen, ministerie van Binnenlandse Zaken/Eenvoudig Beter, het Rijk en Programma Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Ook met de softwareleveranciers is gesproken over hun plannings en die informatie is meegenomen.
- De gezamenlijke partijen gebruiken de roadmap om met elkaar overzicht te houden op de voortgang in de aanloop naar inwerkingtreding van de wet. De roadmap richt zich op het behalen van de zaken die nodig zijn om de Omgevingswet in werking te kunnen laten treden.
- De getoonde mijlpalen in deze roadmap betreffen de uiterste momenten waarop een resultaat moet zijn bereikt of een activiteit gestart voor een beheerste invoering van de Omgevingswet. Vanzelfsprekend is het mogelijk – of zelfs wenselijk – om bepaalde mijlpalen eerder te bereiken indien dit mogelijk is.
- In verband met de visualisatie en leesbaarheid van deze roadmap worden geen exacte data voor de mijlpalen aangegeven. Mijlpalen staan aan het begin of halverwege een kwartaal. De werkelijke datum van een mijlpaal kan daarom 2 weken afwijken.
- De interbestuurlijke gezamenlijke roadmap bevat voor alle partijen de belangrijkste mijlpalen. Mijlpalen zijn opgenomen als er afhankelijkheden met anderen zijn (bijvoorbeeld: voor het digitaal oefenen van samenwerking tussen partijen is het belangrijk dat de Samenwerkingsfunctionaliteit werkt).
- Meer gedetailleerde mijlpalen worden door de partijen apart uitgewerkt en in een eigen roadmap verwerkt. Deze gezamenlijke roadmap is afgestemd met de individuele roadmaps van betrokken partijen.

Versie mei 2021

- Route 2022 wordt periodiek geüpdatet aan de laatste ontwikkelingen en inzichten bij alle partijen die bij de invoering van de Omgevingswet betrokken zijn. De conceptversie van de roadmap is in april 2021 ter review voorgelegd aan deze partijen. De feedback hierop is meegenomen in de totstandkoming van deze update.
- In deze versie is in een aantal gevallen een aanpassing in de planning van een mijlpaal doorgevoerd. Een overzicht van alle wijzigingen in deze versie van de roadmap vindt u op de [website van Aan de slag met de Omgevingswet](#).
- In de mijlpalenplanning voor de bevoegd gezagen hanteren we bij een aantal sporen de mijlpaal 'start oefenen' naast 'start digitaal oefenen'. De betekenis daarvan is als volgt. Met 'start oefenen' wordt bedoeld op het gaan uitwerken van en oefenen met nieuwe instrumenten, processen en werkwijzen, nog zonder ICT-systemen. In een andere – meestal latere – fase moet dit oefenen worden uitgebreid tot het inrichten en gebruiken van de ICT-keten. Dat laatste wordt bedoeld met 'start digitaal oefenen'.
- Bij deze roadmap hoort een handelwijze. De voortgang van de mijlpalen wordt periodiek gemonitord en aangestuurd door de Programmaraad (PR). De uitgebreide afspraken zijn te raadplegen in het stuk *Handelwijze Roadmap*.

Nieuwe datum voor zorgvuldige start Omgevingswet: 1 juli 2022

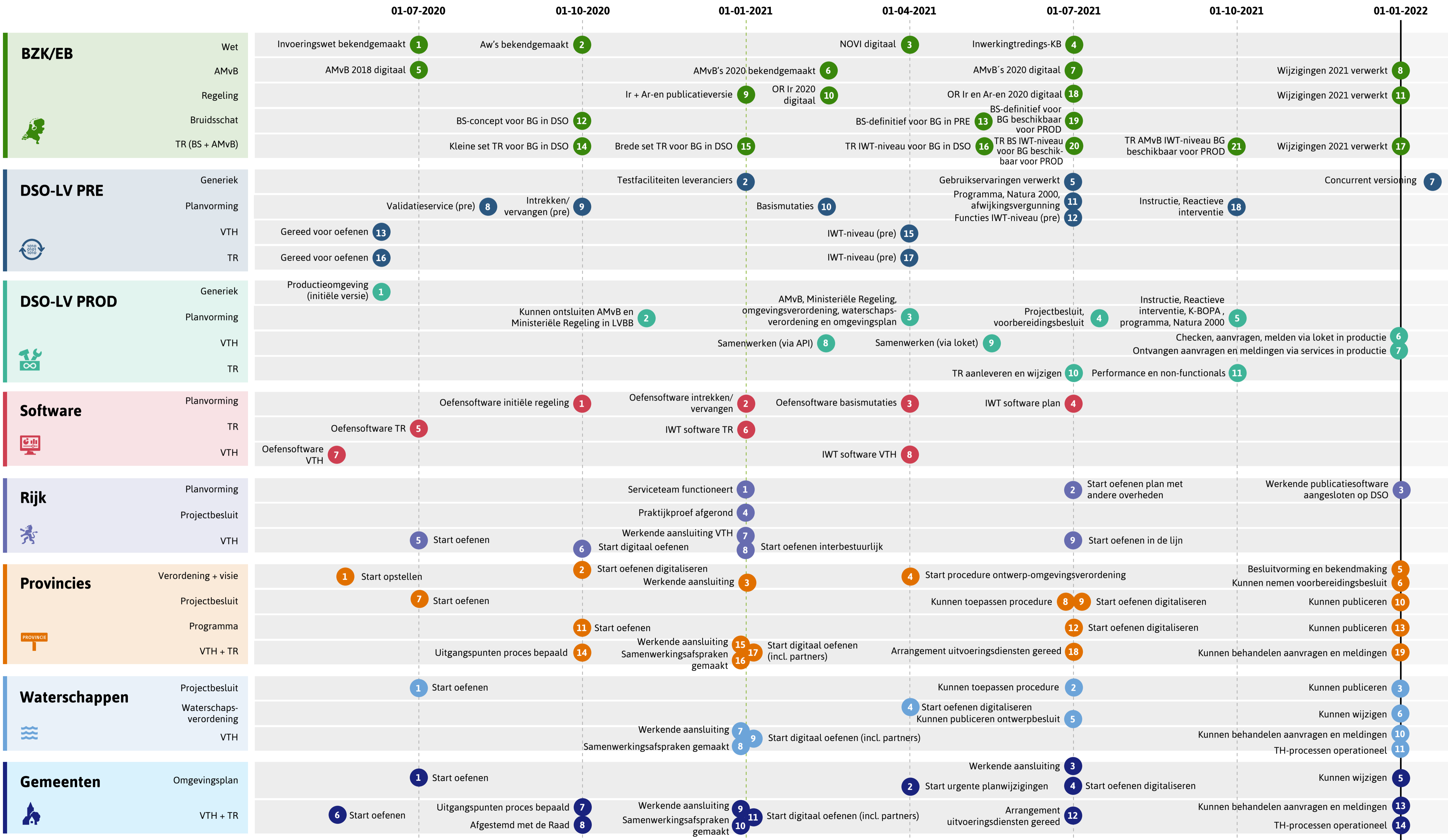
De beoogde inwerkingtredingsdatum van de Omgevingswet wordt met een half jaar verplaatst van 1 januari 2022 naar 1 juli 2022. Dit geeft het Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen en uitvoeringsorganisaties meer ruimte om de implementatie van de wet op een zorgvuldige en verantwoorde wijze af te ronden. Minister Ollongren van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft dit op 27 mei 2021 [in een brief aan beide Kamers](#) gemeld.

De samenwerkende partijen werken de komende tijd hard door aan een verantwoorde inwerkingtreding op 1 juli 2022. De gezamenlijke Route 2022 is voor hen een middel om met elkaar zicht te houden op de voortgang. In juli 2021 publiceren we een nieuwe roadmap waarin wordt uitgegaan van de nieuwe datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Gezamenlijke Route 2022

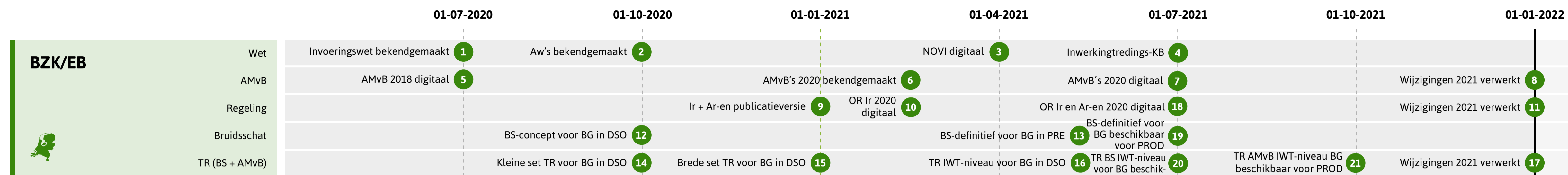
Roadmap voor de invoering van de Omgevingswet

Omgevingswet van start: 1 juli 2022

Toelichting BZK/EB

Omgevingswet van start: 1 juli 2022

Nr.	Spoor	Mijlpaal	Beschrijving
1	Wet	Invoeringswet bekendgemaakt	Invoeringswet is in het <i>Staatsblad</i> gepubliceerd.
2	Wet	Aw's bekendgemaakt	Aanvullingswetten (Aw's) geluid, grondeigendom, bodem en natuur zijn in het <i>Staatsblad</i> gepubliceerd.
3	Wet	NOVI digitaal	Nationale Omgevingsvisie (NOVI) is omgezet in de STOP-standaard en opgenomen in de DSO-LV PRE-omgeving.
4	Wet	Inwerkingtredings-KB	De voorhang van het Koninklijk Besluit (KB) met de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet is in beide Kamers afgerond.
5	AMvB	AMvB 2018 digitaal	De 4 Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's) - Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) en Omgevingsbesluit (Ob) zoals die in 2018 zijn gepubliceerd in het <i>Staatsblad</i> (ook wel de 'basis-AMvB's') - zijn omgezet in de STOP-standaard en als testdata in de pre-productieomgeving (oefenomgeving) van het DSO-LV gebracht.
6	AMvB	AMvB's 2020 bekendgemaakt	Het Invoeringsbesluit (Ib) en de 4 Aanvullingsbesluiten (Ab) (geluid, bodem, natuur en grondeigendom) zijn gepubliceerd in het <i>Staatsblad</i> .
7	AMvB	AMvB's 2020 digitaal	De 4 AMvB's (Bal, Bkl, Bbl en Ob) waarin de wijzigingen verwerkt zijn die volgen uit Ib, Ab geluid, Ab bodem, Ab natuur en Ab grondeigendom, worden geconsolideerd – inclusief de wijzigingssporen die in 2020 in het <i>Staatsblad</i> zijn gepubliceerd – omgezet naar STOP en ingelezen in DSO-LV-PRE als testdata in de pre-productieomgeving. Deze geconsolideerde versie wordt 'AMvB 2020' genoemd. NB: Er dient nog besluitvorming plaats te vinden of de AMvB's met annotaties definitief worden opgenomen in het DSO-LV productieomgeving.
8	AMvB	Wijzigingen 2021 verwerkt	Wijzigingen in de AMvB's die in 2021 worden doorgevoerd, zijn verwerkt in de gedigitaliseerde versie en de toepasbare regels (TR) in het DSO-LV. NB: mijlpaal legt de intentie vast; er dient nog besluitvorming plaats te vinden of de AMvB's met annotaties definitief worden opgenomen in het DSO-LV – productieomgeving.
9	Regeling	Ir + Ar-en publicatieversie	De Word-bestanden van de publicatieversies van de Invoeringsregeling (Ir) en de 4 Aanvullingsregelingen (Ar-en) (geluid, bodem, natuur en grondeigendom) zijn gereed. Bekendmaking volgt pas na beschikbaar komen van de publicatieversie van de laatste Aanvullingsregeling (Ar). De Aanvullingsregeling geluid is eind maart 2021 in renvoi via de Landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen (LVBB) gepubliceerd.
10	Regeling	OR Ir 2020 digitaal	De Omgevingsregeling (Or) waarin de wijzigingen die volgen uit de Ir verwerkt zijn, is omgezet naar STOP en ingelezen in DSO-LV als testdata in de pre-omgeving.
11	Regeling	Wijzigingen 2021 verwerkt	Wijzigingen in de regelingen die in 2021 worden doorgevoerd, zijn verwerkt in de gedigitaliseerde versie in het DSO-LV.

Nr.	Spoor	Mijlpaal	Beschrijving
12	Bruidsschat	BS-concept voor BG in DSO	Gepersonaliseerde versies van de concept-bruidsschat (BS) (juridische tekst), dus voor iedere gemeente en ieder waterschap, zijn beschikbaar in het DSO-LV. Dat wil zeggen omgezet naar STOP en ingelezen in DSO-LV (pre-omgeving).
13	Bruidsschat	BS-definitief voor BG in PRE	Gepersonaliseerde versies van de definitieve bruidsschat, dus voor iedere gemeente en ieder waterschap, zijn beschikbaar in het DSO-LV (pre-omgeving). Vanaf 15 april 2021 vindt het acceptatieproces van de concept-bruidsschat plaats door de bevoegd gezagen en rijkspartijen, met als doel dat de definitieve bruidsschat vanaf 1 juli 2021 op de pre- en productieomgeving kan worden geladen.
14	Toepasbare regels	Kleine set TR voor BG in DSO	Dit betreft de toepasbare regels voor circa 10 activiteiten die een redelijke afspiegeling vormen van de totale set aan activiteiten in rijksregels en bruidsschat, zowel de aanvraagformulieren als ook enkele vergunningchecks. Hiermee kunnen bevoegd gezagen de eerste ervaring opdoen met de werking van de toepasbare regels en met het ontvangen van aanvragen, meldingen en informatieplichten.
15	Toepasbare regels	Brede set TR voor BG in DSO	Dit betreft de toepasbare regels voor een brede set activiteiten (circa 100) die een brede afspiegeling vormen van de totale set aan activiteiten in rijksregels en bruidsschat, zowel de aanvraagformulieren als ook (enkele) vergunningchecks en maatregelen op maat. Hiermee kunnen bevoegd gezagen in de breedte ervaring opdoen met de werking van de toepasbare regels en met het ontvangen van aanvragen, meldingen en informatieplichten.
16	Toepasbare regels	TR IWT-niveau voor BG in DSO	Alle toepasbare regels benodigd voor inwerkingtreding (IWT) bruidsschat, te weten alle aanvraagformulieren, vergunningchecks (voor zover Topactiviteiten) en Maatregelen op maat, zijn geladen in de pre-omgeving van het DSO-LV. Vanaf 15 april 2021 vindt het acceptatieproces van de concept-bruidsschat plaats door de bevoegd gezagen en rijkspartijen. Dit met als doel dat de definitieve bruidsschat op 1 juli 2021 op de pre- en productieomgeving kan worden geplaatst.
17	Toepasbare regels	Wijzigingen 2021 verwerkt	Wijzigingen in AMvB's en regelingen die gedurende 2021 zijn doorgevoerd, zijn verwerkt in de gedigitaliseerde versie van deze documenten in de Landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen (LVBB)/DSO-LV. Over de timing moet nog besluitvorming plaatsvinden.
18	Regeling	OR Ir en Ar-en 2020 digitaal	De Omgevingsregeling (Or) waarin de wijzigingen die volgen uit Ir en de 4 Ar-en verwerkt zijn, is omgezet naar STOP en ingelezen in DSO-LV als testdata in de pre-productieomgeving, exclusief wijzigingen uit de drukproefcontroles voor de bekendmakingen in de <i>Staatscourant</i> .
19	Bruidsschat	BS-definitief voor BG beschikbaar voor PROD	Gepersonaliseerde versies van de definitieve bruidsschat, dus voor iedere gemeente en ieder waterschap, zijn beschikbaar voor plaatsing op de productieomgeving van het DSO-LV.
20	Toepasbare regels	TR BS IWT-niveau voor BG beschikbaar voor PROD	Toepasbare regels (bruidsschat) IWT-niveau zijn geschikt en beschikbaar voor plaatsing op de productieomgeving van het DSO-LV.
21	Toepasbare regels	TR AMvB IWT-niveau BG beschikbaar voor PROD	Toepasbare regels (AMvB) IWT-niveau zijn geschikt en beschikbaar voor plaatsing op de productieomgeving van het DSO-LV.

Toelichting DSO-LV PRE

Omgevingswet van start: 1 juli 2022

Nr.	Spoor	Mijlpaal	Beschrijving
2	Generiek	Testfaciliteiten leveranciers	Faciliteiten die softwareleveranciers de mogelijkheid bieden om hun software onafhankelijk van hun klanten (gemeenten, provincies, waterschappen) te kunnen testen. Momenteel wordt gespecificeerd wat hieronder verstaan wordt. Waarschijnlijk is dit niet een geheel eigen omgeving, maar een verzameling van andere zaken als testaccounts en organisatie-identificatienummers (OIN's) die dit mogelijk maken.
5	Generiek	Gebruikerservaringen verwerkt	Verwacht moet worden dat bij het oefenen met DSO-LV uiteenlopende ervaringen zullen worden opgedaan die vragen om verbeteringen. De meest noodzakelijke zullen medio 2021 zijn verwerkt. Vanaf het eerste kwartaal van 2021 wordt hier aanvullend op ingezet.
7	Generiek	Concurrent versioning	DSO-LV ondersteunt naast elkaar verschillende releases van de standaarden: de laatst gepubliceerde en de voorlaatste. Op grond van nieuwe afwegingen die in interbestuurlijk verband zijn gedaan, is besloten deze mijlpaal op te schorten tot het eerste kwartaal van 2022.
8	Planvorming	Validatieservice (pre)	De validatieservice valideert of aangeboden STOP/TPOD-berichten voldoen aan alle eisen om verwerkt te kunnen worden in LVBB en DSO-LV. Deze service groeit mee met de toename van functies in DSO-LV (nieuwe TPOD's et cetera). De eerste versie volstaat voor het valideren van initiële Omgevingswetbesluiten en het intrekken of vervangen van mutatieberichten.
9	Planvorming	Intrekken/vervangen (pre)	DSO-LV (pre-omgeving) ondersteunt het muteren van een omgevingsdocument door het intrekken en vervangen van de gehele regeling, op basis van STOP/TPOD 1.0.3. Inmiddels ondersteunt DSO-LV (pre-omgeving) intrekken en vervangen op basis van STOP/ TPOD 1.04.
10	Planvorming	Basismutaties	DSO-LV (pre-omgeving) ondersteunt het wijzigen van een omgevingsdocument voor zover dit de basismutaties betreft (ook wel de tijdsopvolgende basismutatie genoemd) op basis van STOP/TPOD 1.0.4. Scenario 4 en scenario 10 worden in release PI18 opgeleverd (1 juli 2021).

Nr.	Spoor	Mijlpaal	Beschrijving
11	Planvorming	Programma, Natura 2000, afwijkingsvergunning	Deze TPOD's die deel uitmaken van het IWT-niveau, worden ondersteund door DSO-LV, te weten Natura 2000, kennisgeving afwijkingsvergunning, programma. De TPOD Projectbesluit en TPOD voorbereidingsbesluit zijn al beschikbaar.
12	Planvorming	Functies IWT-niveau (pre)	DSO-LV (pre-omgeving) ondersteunt alle functies gericht op de planketen die deel uitmaken van het IWT-niveau. Complexe mutaties maken geen deel uit van IWT-niveau, de synchronisatiefunctie blijft beperkt tot een eenvoudige 'downloadservice' voor de geconsolideerde regeling vanuit de LVBB. Ook de hiervoor genoemde TPOD's maken deel uit van IWT-niveau.
13	VTH	Gereed voor oefenen	De koppelvlakken en functies ten behoeve van de VTH-keten in DSO-LV werken voldoende om zinvol te kunnen aansluiten op en oefenen met de voorziening. Onder meer het koppelvlak voor aanvragen, meldingen en informatieplichten functioneert, en ook de meeste functies voor checken en aanvragen in het loket werken (maar nog niet alle functies benodigd voor IWT zijn bij deze mijlpaal gerealiseerd, waaronder instellen behandeldienst). Inmiddels is duidelijk geworden dat ook functionaliteit voor urgente planontwikkeling moet worden gerealiseerd. Deze functionaliteit was niet gedefinieerd in het IWT-niveau.
15	VTH	IWT-niveau (pre)	DSO-LV (pre-omgeving) ondersteunt alle functies gericht op de VTH-keten die deel uitmaken van het IWT-niveau.
16	Toepasbare regels	Gereed voor oefenen	De koppelvlakken en functies ten behoeve van toepasbare regels in DSO-LV werken voldoende om zinvol te kunnen aansluiten op en oefenen met de voorziening. Het STTR (Standaard Toepasbare Regels)-koppelvlak is stabiel en geïmplementeerd in de voorziening.
17	Toepasbare regels	IWT-niveau (pre)	DSO-LV (pre-omgeving) ondersteunt alle functies gericht op toepasbare regels die deel uitmaken van het IWT-niveau.
18	Planvorming	TPOD's IWT-niveau (pre)	De laatste TPOD's die deel uitmaken van het IWT-niveau, worden ondersteund door DSO-LV, te weten Instructie en Reactieve interventie.

Toelichting DSO-LV PROD

Omgevingswet van start: 1 juli 2022

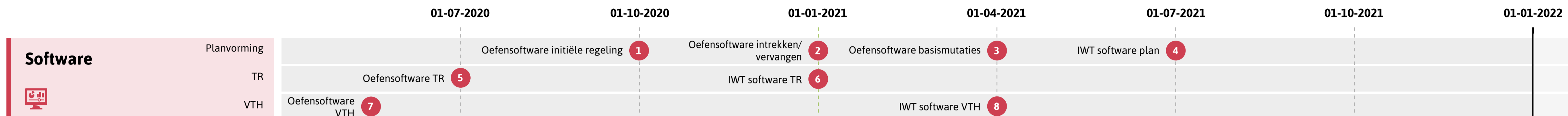
Nr.	Spoor	Mijlpaal	Beschrijving
1	Generiek	Productieomgeving (initiële versie)	De initiële versie van de productieomgeving DSO-LV is beschikbaar en operationeel. Deze versie omvat alleen het koppelvlak voor Omgevingswetbesluiten (juridische regels, visie op basis van STOP 0.98) en de Viewer. Nog NIET: Checken, opstellen, aanvragen en indienen. Deze omgeving zal stapsgewijs uitgroeien tot een volwaardige productieomgeving.
2	Planvorming	Kunnen ontsluiten AMvB en Ministeriële Regeling in LVBB	Met het realiseren van deze mijlpaal is ondersteuning in de Landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen (LVBB) van alle typen Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's) en de Ministeriële Regeling gereed: Invoeringsbesluit, Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) en Omgevingsbesluit (Ob).
3	Planvorming	AMvB, Ministeriële Regeling, omgevingsverordening, waterschapsverordening en omgevingsplan	Met het realiseren van deze mijlpaal is ondersteuning in DSO en LVBB van de volgende typen documenten en regels gereed: AMvB, Ministeriële Regeling, omgevingsverordening, waterschapsverordening en omgevingsplan. Het aanleveren en verwerken van basismutaties op omgevingsdocumenten zijn hiermee eveneens gerealiseerd. Hiermee is de productieomgeving ook voorbereid voor het laden van de bruidsschat (mijlpaal 18 BZK/EB). Provincies kunnen vanaf dit moment hun ontwerp-omgevingsverordening publiceren en bekendmaken. DSO technisch is gereed. In de komende periode moet de omgeving worden geschaald. Support dient te worden georganiseerd. Daarom wordt gefaseerd overgegaan op het gebruik van hetgeen deze mijlpaal realiseert, te beginnen met de ontwerp-omgevingsverordening voor provincies.
4	Planvorming	Projectbesluit, voorbereidingsbesluit	Met het realiseren van deze mijlpaal is ondersteuning in DSO en LVBB van de volgende typen documenten en regels gereed: projectbesluit, voorbereidingsbesluit.
5	Planvorming	Instructie, Reactieve interventie, K-BOPA, programma, Natura 2000	Met het realiseren van deze mijlpaal is ondersteuning in DSO en LVBB van de volgende typen documenten en regels gereed: Instructie, Reactieve interventie, K-BOPA (kennisgeving afwijkingvergunning), programma, Natura 2000
6	VTH	Checken, aanvragen en melden via loket in productie	Vanaf 1 januari 2022 kunnen bevoegd gezagen aanvragen en meldingen in de liveomgeving via het loket checken. De benodigde functionaliteit is voor iedereen beschikbaar. De services kunnen al enkele maanden voor deze datum in de productieomgeving beproefd worden.

Nr.	Spoor	Mijlpaal	Beschrijving
7	VTH	Ontvangen aanvragen en meldingen via services in productie	Met het realiseren van deze mijlpaal kunnen de VTH-systemen aanvragen of meldingen verzenden en ontvangen volgens het STAM-koppelvlak. De functionaliteit is voor iedereen die er mee gaat werken beschikbaar. De services kunnen al enkele maanden voor deze datum in de productieomgeving beproefd worden.
8	VTH	Samenwerken (via API)	De eerste versie van de Samenwerkingsfunctionaliteit (SWF) is beschikbaar in de productieomgeving van DSO-LV. Bevoegd gezagen kunnen de functionaliteit vanaf dit moment gebruiken in hun productieprocessen. De SWF maakt samenwerking tussen bestuursorganen onderling en tussen bestuursorganen en ketenpartners mogelijk, om zo de behandeling van een verzoek te ondersteunen en de doorlooptijd van de behandeling te verkorten. De SWF maakt het uitwisselen van documenten mogelijk en het uitzetten van actiezoekers tussen de deelnemers aan de samenwerking onderling. De toepassingen voor VTH-systemen kunnen communiceren met de Application Programming Interfaces (API's) waardoor samenwerken technisch mogelijk is.
9	VTH	Samenwerken (via loket)	Met deze mijlpaal worden de schermen waarmee medewerkers in hun werkomgeving kunnen werken opgeleverd. Hiermee worden processen voor het samenwerken tussen bevoegd gezag en behandeldiensten voor aanvragen in de portalen van de bevoegd gezagen ondersteund. De oplevering per medio mei 2021 betreft een eerste oplevering. De functionaliteit is nog niet in volle omvang beschikbaar. Samenwerken via loket zal na deze eerste oplevering nog worden doorontwikkeld.
10	TR	TR aanleveren en wijzigen	Het koppelvlak voor het aanleveren van regels is beschikbaar, zodat alle bevoegd gezagen hun toepasbare regels kunnen aanleveren aan de productieomgeving. (Voorwaarde is dat de bijbehorende juridische regels al eerder in de productieomgeving geladen moeten zijn.)
11	TR	Performance en non-functionals	De performance van de productieomgeving is op het voor inwerkingtreding benodigde niveau gebracht. Ook non-functionele eisen zijn voldoende ingevuld.

Toelichting Software

Omgevingswet van start: 1 juli 2022

Nr.	Spoor	Mijlpaal	Beschrijving
1	Plan-vorming	Oefensoftware initiële regeling	Softwareleveranciers bieden software aan die geschikt is om te oefenen met het opstellen van Ow-besluiten (juridische regels, visie) en het aanbieden hiervan aan LVBB/DSO-LV, op basis van STOP1.0.3. Deze oefensoftware beperkt zich bij deze mijlpaal tot het aanbieden van een initiële regeling. Bij de volgende mijlpalen zal de software gaandeweg breder worden in functionaliteit.
2	Plan-vorming	Oefensoftware intrekken/vervangen	Als de voorgaande, met als wijziging dat bij dit niveau de oefensoftware ook het intrekken van een bestaande regeling ondersteunt en het vervangen van deze door een geheel nieuwe. (Dit biedt een eerste zeer eenvoudige mogelijkheid om te oefenen met het wijzigen van een omgevingsdocument.)
3	Plan-vorming	Oefensoftware basismutaties	Als de voorgaande, met als wijziging dat bij dit niveau de oefensoftware ook ondersteunt met het muteren van delen van de regeling (dus zonder deze in zijn geheel te moeten intrekken). Daarmee ontstaat de mogelijkheid om te oefenen met het wijzigen van een omgevingsdocument zoals dat na IWT in zijn werk zal gaan. Deze oefensoftware wordt circa drie maanden later opgeleverd.
4	Plan-vorming	IWT software plan	Softwareleveranciers bieden software aan voor het opstellen van omgevingswetbesluiten die voldoende is 'uitontwikkeld' om mee te kunnen werken bij de inwerkingtreding van de wet: deze bevat de functionaliteiten essentieel voor inwerkingtreding. Bevoegd gezagen kunnen (na implementatie van deze software) volledig oefenen met processen, werkwijzen en systemen in de planvormingsketen. (Verdere ontwikkeling van de software, verwerken van gebruikerservaringen, nieuwe releases van de standaard, et cetera loopt na deze mijlpaal vanzelfsprekend door.) Deze plansoftware wordt circa drie maanden later opgeleverd.

Nr.	Spoor	Mijlpaal	Beschrijving
5	Toepasbare regels	Oefensoftware TR	Softwareleveranciers bieden software aan die geschikt is om te oefenen met het opstellen van toepasbare regels.
6	Toepasbare regels	IWT software TR	Softwareleveranciers bieden software aan voor het opstellen van toepasbare regels die voldoende is 'uitontwikkeld' om mee te kunnen werken bij de inwerkingtreding van de wet: deze bevat de functionaliteiten essentieel voor inwerkingtreding. Bevoegd gezagen kunnen (na implementatie van deze software) volledig oefenen met werkwijzen en processen voor het opstellen van TR. NB: Deze software omvat ook de functies voor het muteren van instelling 'behandeldienst' in het DSO-LV. (Verdere ontwikkeling van de software, verwerken van gebruikerservaringen, nieuwe releases van de standaard, et cetera loopt na deze mijlpaal vanzelfsprekend door.)
7	VTH	Oefensoftware VTH	Softwareleveranciers bieden software aan die geschikt is om te oefenen met de VTH-processen onder de Omgevingswet.
8	VTH	IWT software VTH	Softwareleveranciers bieden software aan voor de ondersteuning van het VTH-proces die voldoende is 'uitontwikkeld' om mee te kunnen werken bij de inwerkingtreding van de wet; deze bevat de functionaliteiten essentieel voor inwerkingtreding. Bevoegd gezagen kunnen (na implementatie van deze software) volledig oefenen met processen, werkwijzen en systemen in de VTH-keten. (Verdere ontwikkeling van de software, verwerken van gebruikerservaringen, nieuwe releases van de standaard, et cetera loopt na deze mijlpaal vanzelfsprekend door.)

Nr.	Spoor	Mijlpaal	Beschrijving
1	Plan-vorming	Serviceteam functioneert	Het rijksbrede serviceteam dat rijkspartijen ondersteunt en/of ontzorgt bij het digitaliseren van Ow-besluiten en het opstellen van toepasbare regels functioneert, en is toegerust om deze taken (al dan niet stapsgewijs) over te nemen van Eenvoudig Beter (EB).
2	Plan-vorming	Start oefenen plan met andere overheden	Rijkspartijen gaan samen met andere betrokken overheden oefenen met het wijzigen van rijksregels, zodanig dat wordt aangesloten bij de doelen van de Omgevingswet.
3	Plan-vorming	Werkende publicatiesoftware aangesloten op DSO	Software voor het opstellen van Omgevingswetbesluiten in STOP/TPOD is beschikbaar en operationeel binnen het (serviceteam) Rijk en aangesloten op DSO-LV. Deze software kan worden ingezet voor wijzigingen in onder meer de AMvB's en regelingen.
4	Project-besluit	Praktijkproef afgerond	De praktijkproef voor het digitaliseren van het projectbesluit (in STOP/TPOD-formaat) en inlezen hiervan in LVBB/DSO-LV is afgerond. Op basis daarvan kan het vervolg van dit spoor worden bepaald.

Nr.	Spoor	Mijlpaal	Beschrijving
5	VTH	Start oefenen	Rijkspartijen oefenen met de VTH-processen, nog zonder inzet van het DSO of eigen ICT-systemen.
6	VTH	Start digitaal oefenen	Rijkspartijen oefenen met de VTH-processen, gebruikmakend van DSO-LV en eigen ICT-systemen.
7	VTH	Werkende aansluiting	Alle rijkspartijen beschikken over VTH-software die gekoppeld is aan DSO-LV (zowel STAM-koppelvlak als de Samenwerkingsfunctionaliteit).
8	VTH	Start oefenen interbestuurlijk	Rijkspartijen gaan samen met andere betrokken overheden oefenen met het behandelen van aanvragen, meldingen en informatieplichten, in overeenstemming met de doelen van de Omgevingswet.
9	VTH	Start oefenen in de lijn	Het oefenen (zoals uitgevoerd bij de vorige mijlpalen, op kleinere schaal) wordt verbreed naar de gehele lijnorganisatie.

Toelichting Provincies

Omgevingswet van start: 1 juli 2022

Nr.	Spoor	Mijlpaal	Beschrijving
1	Verordening + Visie	Start opstellen	Alle provincies starten met het opstellen van de omgevingsverordening en omgevingsvisie. Nadruk ligt hierbij (in de meeste gevallen) op 'droogzwemmen': oefenen met digitalisering is nog beperkt.
2	Verordening + Visie	Start oefenen digitaliseren	Alle provincies gaan oefenen met het digitaliseren van de omgevingsverordening (inclusief het opstellen van toepasbare regels) en de omgevingsvisie. Oefenen zal in eerste instantie beperkt blijven tot het aanleveren van de initiële versie (aangezien software voor intrekken en vervangen van de regeling waarschijnlijk nog niet beschikbaar is).
3	Verordening + Visie	Werkende aansluiting	Alle provincies hebben een werkende aansluiting op het DSO-LV op basis van de dan geldende STOP-standaard. Zij beschikken bij deze mijlpaal over software die ook het intrekken en vervangen van de regeling ondersteunt. Zo kan gestart worden met het opstellen van de verordening die in procedure gebracht zal worden.
4	Verordening + Visie	Start procedure ontwerp-omgevingsverordening	Provincies starten voor de omgevingsverordening de formele procedure. Dat betekent dat de ontwerp-omgevingsverordening wordt vastgesteld en ter inzage wordt gelegd. Publicatie van de ontwerp-omgevingsverordening vindt plaats in LVBB (en daarmee in DSO-LV). Hiermee worden ook de instructieregels voor gemeenten en waterschappen bekendgemaakt.
5	Verordening + Visie	Besluitvorming en bekendmaking	In alle provincies hebben Provinciale Staten de verordening en visie vastgesteld na de daarvoor geldende procedure bekendgemaakt in LVBB (en daarmee in DSO-LV).
6	Verordening + Visie	Kunnen nemen voorbereidingsbesluit	Alle provincies zijn in staat om een voorbereidingsbesluit te nemen, conform de procedures van de Omgevingswet. Ook zijn ze in staat om dit voorbereidingsbesluit in LVBB (en daarmee in DSO-LV) te publiceren.
7	Projectbesluit	Start oefenen	Alle provincies starten met het uitwerken en oefenen van het proces omtrent het projectbesluit.
8	Projectbesluit	Kunnen toepassen procedure	Alle provincies zijn in staat om de regels voor het projectbesluit toe te passen conform de Ov.
9	Projectbesluit	Start oefenen digitaliseren	Alle provincies starten met het digitaal oefenen van het projectbesluit. Provincies en samenwerkingspartners beschikken over de software die (in de basis) ook bedoeld is om mee in werking te treden. De basisprocessen zijn geïmplementeerd in de software en er kan nu echt samen met ketenpartners digitaal worden geoefend en geleerd.

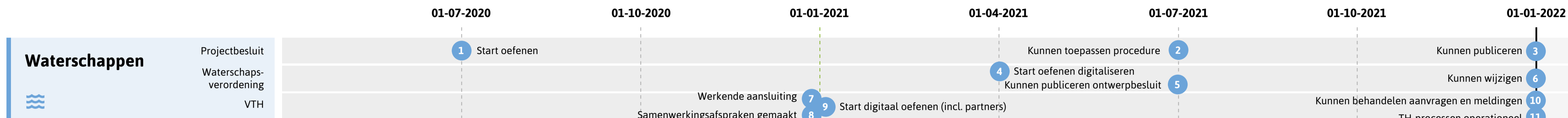
Nr.	Spoor	Mijlpaal	Beschrijving
10	Projectbesluit	Kunnen publiceren	Alle provincies kunnen het projectbesluit digitaal publiceren. Hiervoor moet er een werkende aansluiting op de STOP-standaard van het DSO-LV zijn.
11	Programma	Start oefenen	Alle provincies starten met het uitwerken en oefenen van het proces omtrent het programma.
12	Programma	Start oefenen digitaliseren	Alle provincies starten met het digitaal oefenen van het programma. Provincies en samenwerkingspartners beschikken over de software die (in de basis) ook bedoeld is om mee in werking te treden. De basisprocessen zijn geïmplementeerd in de software en er kan nu echt samen met ketenpartners digitaal worden geoefend en geleerd.
13	Programma	Kunnen publiceren	Alle provincies kunnen de programma's digitaal publiceren. Hiervoor moet er een werkende aansluiting op de STOP-standaard van het DSO-LV zijn.
14	VTH + TR	Uitgangspunten proces bepaald	Alle provincies hebben de concept-uitgangspunten en -inrichtingskeuzen voor de VTH-processen onder de Omgevingswet bepaald, zodat gestart kan worden met het uitwerken en oefenen van de processen en met het maken van interbestuurlijke afspraken.
15	VTH + TR	Werkende aansluiting	Alle provincies hebben VTH-systemen geschikt voor de uitvoering van de Omgevingswet, met een werkende aansluiting op de STAM-standaard.
16	VTH + TR	Samenwerkingsafspraken gemaakt	Alle provincies hebben met hun ketenpartners (gemeenten, omgevingsdiensten, et cetera) concept-samenwerkingsafspraken gemaakt.
17	VTH + TR	Start digitaal oefenen VTH inclusief partners	Alle provincies starten met het digitaal oefenen van VTH (STAM) en TR (STTR) waar nodig in gezamenlijk met samenwerkingspartners (Rijk, gemeenten, omgevingsdiensten, et cetera).
18	VTH + TR	Arrangement uitvoeringsdiensten gereed	Alle provincies hebben de afspraken met uitvoeringsdienst(en) (bestuurlijk) vastgelegd en bekrachtigd.
19	VTH + TR	Kunnen behandelen van aanvragen en meldingen	Alle provincies zijn in staat om aanvragen en meldingen vanuit DSO-LV (STAM) te ontvangen, en deze te beoordelen en verwerken conform de eisen van de Omgevingswet (zie de bijbehorende minimumeisen). Daarnaast zijn de TR (indieningsvereisten, op basis van omgevingsverordening) gereed.

Toelichting Waterschappen

Omgevingswet van start: 1 juli 2022

Nr.	Spoor	Mijlpaal	Beschrijving
1	Projectbesluit	Start oefenen	Waterschappen kunnen starten met het oefenen en inregelen van het proces voor het opstellen en publiceren van het Projectbesluit.
2	Projectbesluit	Kunnen toepassen procedure	De procedures voor het opstellen van een projectbesluit onder de Omgevingswet kennen en kunnen toepassen. Het projectbesluit in digitale vorm kunnen opstellen en annoteren.
3	Projectbesluit	Kunnen publiceren	Alle waterschappen kunnen het projectbesluit digitaal publiceren. Hiervoor moet er een werkende aansluiting op de STOP-standaard van het DSO-LV zijn.
4	Wsv	Start oefenen digitaliseren	De waterschappen hebben de mogelijkheid de waterschapsverordening (Wsv) met toepasbare regels via hun eigen software aan te leveren aan de LVBB respectievelijk het DSO-LV.
5	Wsv	Kunnen publiceren ontwerpbesluit	De waterschappen zijn in staat het ontwerp-(wijzigings-)besluit te publiceren.
6	Wsv	Kunnen wijzigen	Het definitieve wijzigingsbesluit met bijbehorende toepasbare regels kunnen via de software van waterschappen gepubliceerd worden via de LVBB en het DSO-LV.
7	VTH	Werkende aansluiting	Het behandelingsysteem van waterschappen is in staat vergunningaanvragen en meldingen via digikoppeling te ontvangen.

Nr.	Spoor	Mijlpaal	Beschrijving
8	VTH	Samenwerkingsafspraken gemaakt	De waterschappen hebben met hun ketenpartners op hoofdlijnen een proces ingericht hoe de onderlinge samenwerking vorm zal krijgen. Afspraken kunnen later nader ingevuld worden.
9	VTH	Start digitaal oefenen (incl. partners)	Waterschappen en samenwerkingspartners beschikken over de software die (in de basis) ook bedoeld is om mee in werking te treden. De basisprocessen voor vergunningverlening, meldingen en informatieplichten en samenwerkingsafspraken zijn geïmplementeerd in de software en er kan nu echt samen met ketenpartners digitaal worden geoefend en geleerd. Processen worden geëvalueerd en indien nodig aangepast.
10	VTH	Kunnen behandelen van aanvragen en meldingen	Alle waterschappen zijn in staat om aanvragen en meldingen vanuit DSO-LV (STAM) te ontvangen en deze te beoordelen en verwerken conform de eisen van de Omgevingswet (zie de bijbehorende minimumeisen).
11	VTH	TH-processen operationeel	De processen voor toezicht en handhaving zijn gereed en ingeregeld, inclusief de processen voor de Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb). Voor het leer- en oefenproces zorgen waterschappen ervoor dat zij 6 maanden voor inwerkingtreding al op hoofdlijnen ('90%') gereed zijn.

Toelichting Gemeenten

Omgevingswet van start: 1 juli 2022

Nr.	Spoor	Mijlpaal	Beschrijving
1	Omgevingsplan	Start oefenen	'Droog oefenen' met het omgevingsplan is mogelijk. Gemeenten verdiepen zich in de vraagstukken die spelen bij het opstellen van een omgevingsplan en gaan oefenen met het opstellen van een stukje plan. Daarin bouwen ze hun ideeën op over de gewenste structuur van het plan en van de regels daarin. Op basis van deze ervaringen kunnen ze ook nadenken over de gewenste stappen en het tempo in de opbouw van het omgevingsplan na inwerkingtreding van de wet. (Digitaal oefenen is in deze fase nog slechts beperkt mogelijk, aangezien zowel gemeentelijke software als DSO-LV daar nog niet geheel gereed voor zijn.)
2	Omgevingsplan	Start urgente planwijzigingen	Wijzigingen in het omgevingsplan die kort na 1-1-2022 ter inzage worden gelegd, worden voorbereid volgens de regels en techniek van de Omgevingswet. Dit geldt bijvoorbeeld voor gebiedsontwikkeling die geen vertraging mag oplopen bij de invoering van de wet. Voorafgaand aan de formele terinzagelegging wordt voor gebiedsontwikkeling een mer-procedure en een participatietraject doorlopen en wordt de concept-planwijziging voorgelegd aan de vooroverlegpartners. Rekening houdend met de daarvoor benodigde termijnen moet in Q2 2021 worden gestart met de formele voorbereidingsstappen voor deze procedure. Ingeregelde plansoftware is voor de gemeenten die hiermee starten een randvoorwaarde. (De concept-planwijziging moet waarschijnlijk worden opgesteld met 'oefensoftware', aangezien de IWT-versie van de plansoftware pas later beschikbaar zal komen.)
3	Omgevingsplan	Werkende aansluiting	Alle gemeenten hebben een werkende aansluiting op het DSO-LV op basis van de dan geldende STOP-standaard. Zij beschikken bij deze mijlpaal over software die ook het wijzigen van de regeling ondersteunt.
4	Omgevingsplan	Start oefenen digitaliseren	Gemeenten beschikken over oefenversies van plansoftware en zijn in staat te oefenen met het digitaliseren van het omgevingsplan en in het aanbieden van dit plan aan LVBB/DSO-LV. Aangeraden wordt al eerder met ontwikkelversies van plansoftware te gaan oefenen. Indien de gemeente het digitaliseren van het plan uitbesteedt aan een stedenbouwkundig planbureau zal dit oefenen in samenwerking met deze bureaus moeten worden vormgegeven.
5	Omgevingsplan	Kunnen wijzigen	Alle gemeenten zijn in staat om wijzigingen in het omgevingsplan met bijbehorende toepasbare regels op te stellen en te publiceren conform de eisen en standaarden van de Omgevingswet.
6	VTH + TR	Start oefenen	'Droog oefenen' met VTH- en TR-processen is mogelijk. Gemeenten verdiepen zich in de eisen die de Omgevingswet stelt aan VTH-processen, denken na over de dienstverlening en verdiepen zich in DSO-LV en wat andere gemeenten al doen. Op die manier doen ze de eerste ervaring op met de bruidsschat, toepasbare regels, het maken van aanvraagformulieren en vergunningchecks en het ontvangen van de STAM-berichten. In deze fase van oefenen doen gemeenten kennis op van de Omgevingswet en van DSO-LV die helpt om vervolkeuzes te maken. Als de gemeente al over (oefen-)software beschikt, kan er een begin met digitaal oefenen worden gemaakt.

Nr.	Spoor	Mijlpaal	Beschrijving
7	VTH + TR	Uitgangspunten proces bepaald	De uitgangspunten voor administratieve en dienstverleningsprocessen zijn bepaald. Dat houdt in dat voor het vergunningproces een aantal keuzes is gemaakt die het minimumniveau moeten borgen, er een eerste beeld is hoe om te gaan met toepasbare regels en de verantwoordelijkheid daarvoor, uitgangspunten voor het vooroverleg of omgevingsoverleg zijn bepaald en basiskeuzes voor digitale en balieprocessen zijn bepaald. Ook de contouren voor de samenwerking met en opdrachtverlening aan de OD's zijn besproken. Ook de Wkb-processen zijn in concept uitgewerkt, bij voorkeur op basis van leerervaringen uit proefprojecten.
8	VTH	Afgestemd met de Raad	De belangrijkste uitgangspunten en kaders, benoemd onder mijlpaal 7, zijn afgestemd met de gemeenteraad. Het betreft in deze fase nog geen formele besluiten. Maar goede afstemming met de Raad en richtinggevend uitspraken zijn zeer gewenst om het verdere implementatieproces goed te laten verlopen en om af te stemmen met uitvoeringsorganisaties en ketenpartners.
9	VTH	Werkende aansluiting	Alle gemeenten beschikken over een aansluiting op het STAM- en STTR-koppelvlak en de Samenwerkingsfunctionaliteit (pre-productieomgeving van DSO-LV).
10	VTH	Samenwerkingsafspraken gemaakt	Alle gemeenten hebben met hun ketenpartners in regionaal verband (provincies, waterschappen, omgevingsdiensten, GGD en veiligheidsregio's, et cetera) concept-samenwerkingsafspraken gemaakt. Het gaat dan onder andere over betrokkenheid bij het omgevingsoverleg, het samenwerken aan toepasbare regels en vergunningaanvragen en de taken die bij de OD worden belegd.
11	VTH	Start digitaal oefenen (incl. partners)	Gemeenten en samenwerkingspartners beschikken over de software die (in de basis) ook bedoeld is om mee in werking te treden welke is aangesloten op DSO-LV (inclusief samenwerkingsfunctionaliteit). De software ondersteunt in basis ook de uitvoering van de Wkb. De basisprocessen voor vergunningverlening, meldingen en informatieplichten en samenwerkingsafspraken zijn geïmplementeerd in de software en er kan nu echt digitaal worden geoefend en geleerd. Processen worden geëvalueerd en indien nodig aangepast.
12	VTH	Arrangement uitvoeringsdiensten gereed	De eerder gemaakte afspraken met de uitvoeringsdiensten (omgevingsdiensten, GGD en veiligheidsregio's) worden nu ook formeel (bestuurlijk) vastgelegd en bekrachtigd.
13	VTH	Kunnen behandelen van aanvragen en meldingen	Gemeenten zijn nu volledig in staat om te voldoen aan de minimale eisen ten aanzien van vergunningen, meldingen en informatieplichten. Processen zijn beproefd. Medewerkers zijn opgeleid en (werk-)afspraken zijn gemaakt. Het IT-landschap is volledig ingericht, inclusief koppelingen met het financieel systeem en met MijnOverheid. Voor het leer- en oefenproces zorgen gemeenten ervoor dat zij 6 maanden voor inwerkingtreding al op hoofdlijnen ('90%') gereed zijn.
14	VTH	TH-processen operationeel	De processen voor toezicht en handhaving zijn gereed en ingeregeld, inclusief de processen voor de Wkb. Voor het leer- en oefenproces zorgen gemeenten ervoor dat zij 6 maanden voor inwerkingtreding al op hoofdlijnen ('90%') gereed zijn.

Lijst met afkortingen

Afkorting	Uitleg
Ab	Aanvullingsbesluit
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
API	Application Programming Interface
Ar	Aanvullingsregeling
Aw	Aanvullingswet
Bal	Besluit activiteiten leefomgeving
Bbl	Besluit bouwwerken leefomgeving
BG	bevoegd gezag
Bkl	Besluit kwaliteit leefomgeving
BS	bruidsschat
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
DSO-LV	landelijke voorziening van het Digitaal Stelsel Omgevingswet
EB	Eenvoudig Beter
GIO	Geografisch Informatie Object
Ib	Invoeringsbesluit
IPO	Interprovinciaal Overleg
Ir	Invoeringsregeling
IWT	inwerkingtreding
KB	Koninklijk Besluit

Afkorting	Uitleg
LVBB	landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen
mer	milieueffectrapportage
MR	Ministeriële Regeling
NOVI	Nationale Omgevingsvisie
Ob	Omgevingsbesluit
OD	omgevingsdienst
OIN	Organisatie-identificatienummer
Or	Omgevingsregeling
Ow	Omgevingswet
PR	Programmaraad
PROD	DSO-LV productieomgeving
STAM	Standaard aanvragen en melden
STOP	Standaard officiële publicaties
STTR	Standaard toepasbare regels
TPOD	toepassingsprofielen omgevingsdocumenten
TR	toepasbare regels
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VTH	vergunningverlening, toezicht en handhaving
Wkb	Wet kwaliteitsborging bouw
Wsv	waterschapsverordening